RIKTLINJER

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Finansiella mål

Fastställd av regionfullmäktige
Framtagen av regionstyrelseförvaltningen
Datum 2023-11-20
Gäller 2024 --
Ärendenr RS 2023/1380
Version [1.0]

Region Gotland
Besöksadress Visborgsallén 19
Postadress SE-621 81 Visby
Telefon +46 (0)498 26 90 00
E-post regiongotland@gotland.se
Org nr 212000-0803
Webbplats www.gotland.se

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Bakgrund och syfte

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer (KL 11 kap. §1). Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen eller regionen. Lagen har utformats så att det är upp till varje kommun eller region att definiera innebörden av god ekonomisk hushållning.

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det fleråriga perspektivet är viktigare än det enskilda räkenskapsåret.

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för de välfärdstjänster som den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat. Verksamhetsperspektivet tar sikte på regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

God ekonomisk hushållning kräver att det finns en balans mellan inkomster och utgifter och förutsätter ett positivt resultat på en nivå som gör att förmögenheten (det egna kapitalet) kan värdesäkras mellan generationerna.

Enligt kommunallagen ska budgeten alltid upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras enstaka år i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv kan tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl är till exempel stark finansiell ställning eller om man har haft omstruktureringskostnader av engångskaraktär eller andra skäl som kan försvaras med ett mycket väl motiverat resonemang om god ekonomisk hushållning.

Riktlinjerna anger vad som är god ekonomisk hushållning för Region Gotland och vilka finansiella mål som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Riktlinjerna anger ett långsiktigt och strategiskt perspektiv på god ekonomisk hushållning som sträcker sig längre än budgetens treårsperspektiv.

God ekonomisk hushållning för Region Gotland

Den långsiktiga målbilden är att Region Gotland ska bedriva en verksamhet med god kvalitet, ha en stabil ekonomi och en ekonomisk buffert för oförutsedda händelser. Region Gotland ska arbeta med god framförhållning för att anpassa verksamheten till samhällsförändringar och medborgarnas behov.

God ekonomisk hushållning är en förutsättning för en hållbar utveckling från ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Det innebär att Region Gotland ska sträva efter att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter till goda förutsättningar för att tillgodose sina behov (generationsperspektivet). God ekonomisk hushållning innebär även att verksamhet bedrivs på ett hållbart, ansvarsfullt, kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt utifrån uppdrag och fastställda mål.

God ekonomisk hushållning förutsätter att verksamheten ryms inom de ekonomiska ramarna. De ekonomiska ramarna utgör därmed en restriktion för verksamhetens omfattning.

Bedömning av god ekonomisk hushållning i verksamheten utgår från regionfullmäktiges mål. Verksamhetsmålen kan variera mellan åren och är en del av Region Gotlands årliga beslut om mål och budget.

Finansiella mål för Region Gotland

De finansiella målen för Region Gotland syftar till att styra verksamheten så att god ekonomisk hushållning uppnås över tid. De finansiella målen är utformade så att det ska finnas tillräckliga marginaler för att finansiera både den löpande verksamheten och investeringar.

Det innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna i den löpande verksamheten. Investeringarna i den skattefinansierade verksamheten ska till fullo finansieras genom kassaflödet från resultat, avskrivningar och förändring av avsättningar. Investeringar i de verksamheter som är helt avgifts- och taxefinansierade kan finansieras med lån. Även strategiska investeringar kan i vissa fall lånefinansieras.

För att ha kontroll över låneskuldens utveckling och förhindra att skuldsättningen begränsar framtida generationers möjlighet att låna samt att begränsa risker förknippade med upplåning så ska det finnas ett tak för hur stor låneskulden får vara.

Ekonomistyrningen ska säkerställa att den ekonomiska ställningen successivt stärks över tid.

Finansiella mål

1. **Årets resultat uppgår till minst 2 procent av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag**

   Målet gäller för varje enskilt räkenskapsår och ska säkerställa att det finns marginaler för att hantera oförutsedda intäktsminskningar eller kostnadsökningar samt att skapa ett kassaflöde för finansiering av investeringar.

   Ett budgeterat resultat på minst två procent är en förutsättning för att kunna finansiera investeringarna i den skattefinansierade verksamheten med egna medel.

   Måluppfyllelsen mäts för varje enskilt räkenskapsår.

2. **Självfinansieringsgrad av investeringar i skattefinansierad verksamhet uppgår till minst 100 procent**

   Det finansiella målet syftar till att den del av verksamheten som finansieras av skattemedel inte ska belastas av externa räntekostnader och att behovet av upplåning ska minimeras.

   Självfinansieringsgraden mäts genom att kassaflödet från den löpande verksamheten

sätts i relation till årets investeringar i den skattefinansierade verksamheten. Kassaflödet består i huvudsak av årets resultat plus avskrivningar och förändring av avsättningar men även andra likvidpåverkande poster tas med.

Ett värde under 100 % innebär att regionen måste finansiera en del av investeringarna genom att ta i anspråk tidigare intjänade likvida medel eller via en ökning av skulderna. Investeringsutgifterna kan variera mellan åren beroende på storleken av investeringsprojekt som genomförs. Om till exempel en ny skola eller ett äldreboende byggs så blir investeringsutgifterna väsentligt högre ett sådant år.

Måluppfyllelsen mäts som ett genomsnitt för en rullande femårsperiod (år x-2, x-1, x, x+1 och x+2 där x är innevarande år).

3. Låneskulden får uppgå till högst 15 procent av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag

Syfte med nyckeltalet är att ha kontroll över låneskuldens utveckling och förhindra att skuldsättningen begränsar framtida generationers möjlighet att låna men syftet är även att begränsa risker förknippade med upplåning såsom ränterisk.

Måluppfyllelsen mäts som ett genomsnitt för en rullande femårsperiod (år x-2, x-1, x, x+1 och x+2 där x är innevarande år).

4. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska stärkas

Soliditet mäter den finansiella styrkan genom att relatera eget kapital minus pensionsförpliktelsen i ansvarsförbindelsen med den totala balansomslutningen. Nyckeltalet visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel.

Genom att analysera soliditetens utveckling ges en bild av hur den ekonomiska ställningen utvecklas över tid. Syftet med soliditetsnyckeltalet är att beskriva regionens långsiktiga betalningsförmåga. En stärkt soliditet innebär att den ekonomiska ställningen har förbättrats och ger regionen en större handlingsfrihet framåt.

Måluppfyllelsen mäts för varje enskilt räkenskapsår.

Resultatutjämningsreserv

Region Gotland har en resultatutjämningsreserv enligt kommunallagen. Regler för hur resultatutjämningsreserven får användas finns i separata riktlinjer antagna av regionfullmäktige, ”Riktlinjer för resultatutjämningsreserv”.

Riktlinjens giltighetstid

För att skapa en långsiktighet gäller riktlinjerna i 10 år. De finansiella målen är samma under hela perioden. Verksamhetsmålen beslutas årligen i Region Gotlands mål- och budgetprocess.